

Warszawa, 09 września 2019 r.

DWST-WPZN.053.14.2019.AB

Pan
Jan Cwanek
Przewodniczący Komisji Zakładowej
NSZZ Pracowników
Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych
Komisja Zakładowa w Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich
ul. Adamczyka 14
47-400 Racibórz

Szanowny Panie Przewodniczący,

odpowiadając na złożoną przez Pana petycję z dnia 24 czerwca 2019 r. w sprawie *wieku emerytalnego pracowników pedagogicznych placówek resocjalizacyjnych i wszystkich tych, których obejmował art. 88 Karty Nauczyciela w zakresie pracy w tzw. „warunkach trudnych, uciążliwych”*, Ministerstwo Edukacji Narodowej uprzejmie informuje.

Uprawnienie wynikające z art. 88 ustawy - Karta Nauczyciela¹ zostało ograniczone² przez ustawę o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych³. Na mocy ww. ustawy, w ustawie – Karta Nauczyciela w art. 88 dodano ust. 2a. W obecnym brzmieniu, nadanym ustawą o zmianie ustawy –

¹ Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 967, z późn. zm.) - nauczyciele mają możliwość przejścia na emeryturę niezależnie od wieku, a jedynie po wykazaniu wymaganego okresu zatrudnienia, który wynosi 30 lat w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze (na stanowisku nauczyciela) oraz rozwiązaniu stosunku pracy.

² ograniczenie praw w zakresie szczególnych uprawnień emerytalnych w związku z realizacją reformy emerytalnej wprowadzonej ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, mającej na celu stopniowe wygaszanie uprawnień do przechodzenia na emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym.

³ Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.).

Karta Nauczyciela⁴, przepisy tego artykułu stanowią, że nauczyciele urodzeni po 31 grudnia 1948 r., a przed 1 stycznia 1969 r. mogą skorzystać z uprawnień emerytalnych na podstawie art. 88, jeżeli spełnią warunki wymagane tym przepisem do dnia 31 grudnia 2008 r. i nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa. Ograniczenie to nie dotyczy nauczycieli urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r., którzy mogą skorzystać z emerytury bez względu na wiek po spełnieniu warunków wymienionych w art. 88, nawet jeżeli to spełnienie nastąpi po dniu 31 grudnia 2008 r.

Ponadto należy zauważyć, że nauczyciele mogą przechodzić na wcześniejsze emerytury tzw. emerytury pomostowe. Warunki nabywania i utraty prawa do emerytur pomostowych przez niektórych pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze reguluje ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych⁵. Ustawodawca w załączniku nr 2 do ustawy (tabela pt. wykaz prac o szczególnym charakterze, lp. 21) określił prace nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, ośrodkach szkolno-wychowawczych, schroniskach dla nieletnich oraz zakładach poprawczych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich⁶, które uprawniają pracowników do uzyskania emerytury pomostowej.

W celu złagodzenia skutków reformy emerytalnej, wprowadzono przejściowe rozwiązanie, adresowane do nauczycieli, którzy legitymowali się stosunkowo długim stażem pracy. Ustawą z dnia 22 maja 2009 r. została utworzona nowa instytucja zabezpieczenia społecznego skierowana do nauczycieli – nauczycielskie świadczenia kompensacyjne⁷. Prawo do nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych nabywane jest przez nauczycieli, którzy osiągnęli 30-letni staż pracy, w tym 20 lat pracy nauczycielskiej, w kolejnych latach. Jednocześnie wiek uprawniający do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego będzie wzrastał w kolejnych latach kalendarzowych, aż osiągnie powszechny wiek emerytalny, czyli 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Powyższe świadczenie, zgodnie z art. 3 ustawy przysługuje

⁴ Ustawa z dnia 23 sierpnia 2007 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 158, poz. 1103).

⁵ Dz. U. z 2018 r. poz. 1924.

⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 969.

⁷ Ustawa o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 128).

nauczycielom zatrudnionym w jednostkach enumeratywnie wymienionych w art. 2 pkt 1 tej ustawy, tj. w:

- a) publicznych i niepublicznych przedszkolach,
- b) szkołach publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych,
- c) publicznych i niepublicznych placówkach kształcenia ustawicznego i placówkach, o których mowa w art. 2 pkt 7 i 8 ustawy - Prawo oświatowe⁸, tj. w:
 - młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodkach wychowawczych dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, a także ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych umożliwiających realizację odpowiednio obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna (pkt 7),
 - placówkach zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania (pkt 8).

Jednocześnie informuję, że w kwestiach dotyczących systemu zabezpieczenia emerytalnego właściwym jest Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Odnosząc się do kwestii dotyczących warunków pracy w placówkach resocjalizacyjnych dla nieletnich i MOW uprzejmie informuję, że z inicjatywy Prezesa Rady Ministrów, Pana Mateusza Morawieckiego podjęto debatę nad przyszłością edukacji, w formie tzw. „okrągłego stołu”. Celem obrad jest wypracowanie założeń do zmian w systemie edukacji w ramach kolejnego etapu reformy.

W trakcie obrad utworzono 5 podstolików tematycznych (m.in. podstolik „Nauczyciel w systemie edukacji”), w pracach których uczestniczą: nauczyciele, uczniowie, rodzice, samorządowcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, środowiska akademickiego i instytucji związanych z oświatą, a także eksperci z Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii. Głos w dyskusji zabrali również parlamentarzyści oraz członkowie związków zawodowych.

⁸ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 1148).

Podczas prac przy podstoliku „Nauczyciel w systemie edukacji” przedstawiane są oczekiwania/uwagi/wnioski dotyczące proponowanych zmian statusu zawodowego nauczycieli.

Kontynuacją zainauguowanego w kwietniu przez premiera Mateusza Morawieckiego Ogólnopolskiego Okrągłego Stołu Edukacyjnego były Wojewódzkie Okrągłe Stoły Edukacyjne. Spotkania te realizowały postulat, który wybrzmiał przy Ogólnopolskim Stole Edukacyjnym w Warszawie. Wnioski płynące z debat wojewódzkich posłużą do wypracowania dalszych zmian w prawie oświatowym. Wojewódzkie Okrągłe Stoły Edukacyjne zaplanowane w każdym z 16 polskich regionów zakończyły się w piątek, 6 września br.

Jak wskazano wyżej dopiero po zakończeniu prac „okrągłego stołu” przedstawione zostaną założenia do zmian w systemie edukacji.

Z poważaniem

Jerzy Jakubczuk
Dyrektor
Departament Współpracy z Samorządem
Terytorialnym
/ – podpisany cyfrowo/